

İLHAN USMANBAŞ'IN YAPITI MONORITMICA'NIN İNCELENMESİ

A REVIEW OF THE MONORITMICA OF ILHAN USMANBAS' COMPOSITION

Deniz YAVUZ*

Geliş Tarihi: 28.08.2019
(Received)

Kabul Tarihi: 07.10.2019
(Accepted)

Öz: Bu çalışmada ikinci kuşak Türk bestecilerinden İlhan Usmanbaş'ın hayatı, yaratım süreci, klarnet eserlerine değinilmiş ve *Monoritmica* eseri incelenerek klarnet öğrencilerine, icracılara kaynak olması amaçlanmıştır. Usmanbaş müziğe her zaman bir bilim adamı titizliği ile eğilmiş, sesin doğal yapısını, çalgıların tını özelliklerini araştırmıştır. Araştırmanın inceleme kısmında, 1980 yılında, HET Hollanda Klarnet Dörtlüsü siparişi üzerine yazılmış, çok geniş olmayan klarnet repertuarına büyük katkısı olan İlhan Usmanbaş'ın önemli eserlerinden biri olan *Monoritmica* eseri kesitlere ayrılarak incelenmiştir. Adı ile bağdaşmış olan *Monoritmica*, ritim yapısı ve ölçü çizgilerinin olmayışı ile dikkat çekmektedir. Üç Si bemol klarnet ve bir Si bemol bas-klarnet için aktarımlı olarak yazılmış olan eser bestecinin yaratıcılık hayatının kişisel sentez olarak nitelendirilebilecek olan döneminde bestelenmiştir. Bu araştırmanın sonucu olarak; Cumhuriyet dönemi ikinci kuşak bestecimiz İlhan Usmanbaş, getirdiği yenilikler ve klarnet için bestelediği yapıtlar açısından ne kadar önemli bir besteci olduğunu görmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: İlhan USMANBAŞ, Monoritmica, Klarnet, Klarnet Dörtlüsü, Çağdaş Türk Müziği

Abstract: In this study, the life of İlhan Usmanbaş, one of the second-generation Turkish composers, his process of creation, and his clarinet works were discussed. In this study, his work titled *Monoritmica* was examined, and the study was aimed to be a source for clarinet students and performers. Usmanbaş has always addressed music with the attention of a scientist and researched the natural structure of sound and the sound characteristics of instruments. In the review section of the study, the work titled *Monoritmica*, one of the important works of İlhan Usmanbaş, which was written in 1980 with the request of the HET Netherlands Clarinet Quartet and which contributed greatly to the not-so-wide clarinet repertoire, was divided into sections and examined. *Monoritmica*, which lives up to its name, attracts attention with its rhythm structure and lack of bar-lines. Written in the transmission for three B-flat clarinet and one B-flat bass-

* Dr. Öğr. Üyesi, Trakya Üniversitesi, denizyavuz@trakya.edu.tr, ORCID:0000-0002-3391-7574

clarinet, the work was composed during the period in which the composer's creative life could be described as a personal synthesis. As a result of this study, we see how important a composer İlhan Usmanbaş, our second-generation composer of the Republican era, is in terms of the innovations he has brought and the works he has composed for the clarinet.

Key Words: İlhan USMANBAŞ, Monoritmica, Clarinet, Clarinet Quartet, Contemporary Turkish Music

1. GİRİŞ

1980 yılında, HET Hollanda Klarnet Dörtlüsü siparişi üzerine yazılmış olan eser, çok geniş olmayan klarnet repertuarına büyük katkısı olan İlhan Usmanbaş'ın (d:1921) önemli eserlerinden biridir. Adı ile bağdaşmış olan *Monoritmica*, ritim yapısı ve ölçü çizgilerinin olmayışı ile dikkat çekmektedir. "Mono" kelimesi tek anlamına gelmekle beraber "ritmik" kelimesi ile birleştiğinde *tek-ritim* olarak yorumlanabilir. Eser kendi içerisinde 17 kez tempo değişikliği içermektedir.

Üç Si bemol klarnet ve bir Si bemol bas-klarnet için aktarımlı olarak yazılmış olan eser bestecinin yaratıcılık hayatının *kışisel sentez* olarak nitelendirilebilecek olan dönemde bestelenmiştir. Eser içerdiği aksak ritimler ve uzun bağlı notalar içeren lirik motifleri yazmayı seven A. Adnan Saygun'a (1907 - 1991) ithaf edilmiştir. Genel olarak üçlemeler ve bağ ile aksak hale getirilmiş üçleme figürleri eser içinde yaygın olarak bulunmaktadır. Dört klarnet genelde senkronize hareket etmekle beraber bazı kesitlerde, kanonvari etkiler ve yatay çok seslilik de gözlemlenmektedir.

1981 yılında Hollanda'nın Utrecht şehrinde, HET Hollanda Klarnet Dörtlüsü tarafından seslendirilen eser; enstrümanın tüm olanaklarını ve ses genişliklerini yansıtabilecek zenginliktedir. Eserde bestecinin belirlediği bölümler olmamasından dolayı, incelerken ayırabileceğimiz beş kesit bulunmaktadır. Giriş ve final dışında, orta bölümü 3 kesitte inceleyebiliriz.

Eserin final bölümündeki üçleme motifleri Avusturyalı besteci Alban Berg'in (1885 - 1935) ilk ve en ünlü operası *Wozzeck* 'den esinlenilmiştir. Besteci bu operayı yazmaya 1917 yılında I. Dünya Savaşı devam ederken başlamış ve 1922'de tamamlamıştır. *Wozzeck Operası*, atonalitenin en ünlü örneklerinden biridir.

2. İLHAN USMANBAŞ

İkinci kuşak bestecilerimizden Usmanbaş, öncü kavrayışla uluslararası planda başarılar kazanmış, kompozisyon ödülleri almıştır. O, çağdaş müzik tekniklerini izleyerek ustalıklı kullanan ve kendisini bütünüyle öncü yaklaşıma

adayan ilk bestecimiz sayılabilir. Atatürk'ün çağdaş uygarlık düzeyine ilişkin ünlü özdeyişinin, müzikte yaşama geçirilmesi, herhalde bu tür yaklaşımlar olsa gerekir.¹

Usmanbaş, ülkemizde Cumhuriyet'in ilk coşkusu yaşayan kuşağın üyesidir. Belki içinde yetiştiği dönemden belki yetiştiği okuldan (Galatasaray Lisesi) kaynaklanan bir iç disipline sahiptir. Usmanbaş'ın iç disiplini ile eşit zaman aralıklarına bölünmüş üretkenliği dünya müzik tarihinde de ender rastlanan bir olaydır. Müziğe her zaman bir bilim adamı titizliği ile eğilmiş, sesin doğal yapısını, çalgıların tını özelliklerini araştırmıştır. Yirminci yüzyılda yaşamını sürdüren herhangi bir ülkenin sanatçısı gibi Usmanbaş da tüm yeni akımları denemiştir. Yapıtlarında 12-ton'dan rastlamsala, salkım-blok seslerden minimal yöneme kadar geniş alanlar bulmaktadır. (İlyasoğlu, 1994: 7) Usmanbaş'ın tüm yaratılarının ortak yönleri, ister neo-klasik akımın diliyle yazılmış olsunlar, ister 12-ton sistemini ya da rastlamsallık öğelerini kullanmış olsunlar disiplinli ve titiz bir çalışmanın ürünü olmalarıdır. (Sonakın, 2009: IV) İlhan Usmanbaş hiç sıradan bir kişi olmadığı için müziğe bakışı da sıradışıdır. (İlyasoğlu, 1994: 111)

Bestecinin yaşamına değinmek gerekirse; 23 Ekim 1921'de dünyaya gelen Usmanbaş babasının avukat olarak çalıştığı bir Ege kıyı kasabası olan Ayvalık'ta, henüz dört yaşındayken müziğe ilgi gösterir. Aynı yıllarda İstanbul'da öğrenim gören ağabeyi Orhan Usmanbaş, kardeşine İstanbul'dan armağan olarak getirdiği viyolonsel ile kendi kendine çalışmaya başlar. Daha sonra Galatasaray lisesinde okuduğu dönemde okulun müzik öğretmeni olan Sezai Asal ile çalışmaya başlar.

1941'de İstanbul Üniversitesi'nde felsefe öğrenimine başlayan Usmanbaş, aynı zamanda konservatuvara da kayıt yaptırıp Cemal Reşit Rey'in (1904 - 1985) öğrencisi olur. Rey ile armoni ve kompozisyon çalışır. Aynı zamanda okul konserlerine ve orkestra çalışmalarına katılır. Panayot Abacı'nın evinde kurulan yaylı çalgılar dördlüsünün üyesi olur. Bu yılın en acı olayı ağabeyi Orhan Usmanbaş'ın beklenmedik ölümüdür.

1942 yılında Ankara'ya taşınarak besteci olmaya karar verir ve Ankara konservatuvarı kompozisyon bölümüne girer. Hasan Ferit Alnar (d:1906 – ö:1978) ile armoni ve kontrpuan ve daha sonra Akses (1908 - 1999), Saygun ve Erkin (1906 - 1972) ile kompozisyon çalışır. Buradaki en yakın arkadaşları; Nevit Kodallı (1925 - 2009) ve Bülent Arel'dir (1919 - 1990).

Henüz öğrenciyken yazdığı ilk orkestra yapıtı, Mozart'dan (1756 - 1791) esinlendiği *Küçük Bir Gece Müziği* dir. Ancak öğrenciyken yazdığı ilk eserler 1943'de Flüt, Klarinet ve Fagot için neo-klasik anlayışta bir Haydn (1732 - 1809)

---

¹ <https://guzelsanatlar.ktb.gov.tr/TR-3289/prof-ilhan-usmanbas.html> (E.T.20.08.2019)

pastişi² ve 1944'te Ulvi Cemal Erkin ile çalmak için; 4 el piyano -birinci piyanonun allegro, ikinci piyanonun adagio çaldığı- bir kolaj besteler. Maalesef iki çalışmasının da notaları yitiktir. (Sonakın, 2009: 6)

1946'da Usmanbaş yeni arayışlar içindedir; Sartre (1905 - 1980) ve Leibowitz'in (1913 - 1972) yazılarını ve kitaplarını Fransızca takip etmeye başlamış, Alban Berg'in *Wozzeck* operasını kitaplıkta keşfederek Bülent Arel ile birlikte diğer çağdaş bestecilerin yapıtlarını incelemeye ve seslendirmeye başlar. Konservatuvar öğrencisi olmayan genç bestecilerden Ertuğrul Oğuz Fırat (1923 - 2014) ile arkadaşlığının başlaması da bu yıllardadır. Besteciliği kadar ressamlığı ve şairliği ile yaratıcı bir kimlik taşıyan Fırat, Usmanbaş ile uzun tartışmalar yapar. Onun şiirleri üzerine 1952'de *Üç Müzikli Şiir* 'i besteler.

İlk dönem Türk bestecilerimizin, Usmanbaş'ın özellikle ilk dönem yapıtlarında etkileri büyüktür. O yıllarda hocalarının yapıtlarını incelerken ve onlarla çalışmaya devam ederken, bu etkilenmenin olması zaten kaçınılmazdır. Yine de Usmanbaş özellikle yerel öğelerin kullanımında hocalarından farklı, hatta onlara karşıt bir tutum almıştır. Bu karşıt tutumu onunla birlikte izleyen diğer iki arkadaşı, Bülent Arel ve İlhan Mimaroglu (1926 - 2012) da sürdürmüştür. (Sonakın, 2009: 7)

Usmanbaş için en önemli yıl 1948; Mezuniyet çalışması 1. Senfoni tamamlanır ve Cemal Reşit Rey şefliğinde seslendirilir. Aynı yıl Atıf Üçkök ile evlenir ve konservatuvara öğretmen olarak atanır.

Bestecimiz için 1950 yılı; ilk senfonisinin Türk-İngiliz Müzik Festivali çerçevesinde N. Del Mar yönetiminde Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası tarafından seslendirilmesi ve R. Leibowitz'in yazdığı *Schönberg et son ecole* adlı kitabı keşfetmesi açısından önemlidir. Daha sonra aynı yazarın *12-ton Müziğine Başlangıç* ve *Bach'dan Schönberg'e Müziğin Evrimi* adlı kitaplarını da okur ve aynı derecede etkilenir.

1952'de Ahmet Adnan Saygun'un referansı UNESCO aracılığıyla Amerika'ya gider, gemi yolculuğu sırasında L. Dallapiccola (1904 - 1975) ile tanışır. Bu dostluk ileride *Üç Müzikli Şiir* 'in İtalya'da, *Altı Prelüd* 'ün Amerika'da basılmasına yol açar. Boulez'in (1925 - 2016) Dizisel Yazı üzerine makalesini okuduktan sonra 12-ton sisteminin gelişim çizgisi üzerindeki kavrayışı netleşir.

1953 yılında Usmanbaş, Bülent Arel, Faruk Güvenç (1926 - 1982) ve Ulvi Yücelen (1925 - 2004) gibi müzikçiler Ankara'da Helikon Derneği'ni kurarlar. Helikon Derneği kendi içinde bir dünyadır. Amaç resim, müzik, edebiyat sanatlarının aynı mekânda ortak çalışmalar içinde sanatseverlere sunulmasıdır.

---

² Pastiş: Bir dönemin veya ekolün özelliklerine göre meydana getirilmiş eser.

1954'de Roma'da Musica nel XX. Secolo başlıklı bir kongreye katılır Usmanbaş. İtalya'ya gidişi ve bu kongreye katılması kadar Floransa'daki dostu Dallapiccola'yı ve Milano'da L. Berio'yu (1925 - 2003) evinde ziyaret etmesi de önemlidir.

1955 yılı Usmanbaş için ilk uluslararası başarısı gerçekleşir. *Yaylı Dördül'47* ile FROMM müzik ödülünü kazanır. Aynı yıl bu eser *New Music Quartet* tarafından Amerika'da birçok kez seslendirilerek *Epic Records* 'un Yirminci Yüzyıl Bestecileri dizisinde plağı yayınlanır.

Usmanbaş yurda döndükten sonra Ankara Konservatuvarı'nda Müzik Tarihi dersleri verir. Aynı yıl Kurt Sachs'ın (1881 - 1959) *Kısa Dünya Musikisi Tarihi* adlı kitabını Türkçe'ye çevirir. Bu arada 1953'de başlattığı ve *Keman-Piyano İçin Beş Çalışma* ile kendini gösteren dizisel yöntem denemeleri hala sürer. Ancak 1957'de ilk kez sınırlardan arınmış ve özgür değerleri kullanmaya başlamıştır. Örneğin *İki Piyano İçin Üç Bölüm* bu özgür çağrışımların kanıtıdır. (İlyasoğlu, 1994: 29)

Usmanbaş, 1957'de Rockefeller bursuyla Amerika'ya gider ve Henry Cowell, Elliott Carter, Morton Feldman ve Milton Babbitt gibi çağdaş müzik dünyasının önde gelen bestecileri ve yorumcuları ile tanışma ve dostluk kurma fırsatı bulur. Ayrıca ünlü Amerikalı besteci Aaron Copland (1900 - 1990) ile de tanışma fırsatını elde eder. Bu arada Atıf Usmanbaş da *Üç Müzikli Şiir* gibi eşinin yapıtlarını birçok kez Amerika'da seslendirir. 1958'de *Şiirli Müzik* eseriyle Koussewitzki Ödülü³'nü kazanır. Ayrıca Julliard müzik okulundaki dersleri de inceler ve Amerika'daki sistemler üzerine çalışmalar yapar. Okulun önemli öğretim üyelerinden V. Persichetti (1915 - 1987) ile tanışır ve müzik eğitimi üzerine görüşlerini değerlendirir.

67'de Wienawski Kompozisyon ödülü, 69'da ise Bale Müziği Ödülü'nü kazanır.

Usmanbaş, 1971'de Devlet Sanatçısı unvanıyla onurlandırılır.

3. İLHAN USMANBAŞ'IN KLARNET ESERLERİ

1. *Klarnetli Beşil*: Klarnet ile Yaylı Çalgılar Dördülü (1949, Ankara) İlk seslendiriliş: 1. ve 2. bölümler: 1958, Bennington USA / Ankara Devlet Konservatuvarı Yayınları No:20 (20')

2. *Klarnet İle Viyolonsel İçin Üç Parça* : (1956, Ankara) İlk seslendiriliş: 1. ve 3. parçalar: 1992, Ankara Çağdaş Müzik Festivali Türkiye / Bestecinin El Yazısı (8')

---

³ Koussewitzki Ödülü: Rus şef, kontrbas sanatçısı ve besteci Serge Koussewitzki (1874 – 1951) adına verilen ödül.

3. *Klarnet İle Piyano İçin Üç Sonatina* : (1956, Ankara) İlk seslendiriliş: 1963, Ankara / Hayrullah Duygu - Mithat Fenmen / Ankara Devlet Konservatuvarı Yayınları No:22 (8')

4. *Bas Klarnet X Bas Klarnet* : (1976, İstanbul) Sunu: Henry Sparnaay / İlk seslendiriliş: 1979, Hollanda / Henry Sparnaay / Bestecinin El Yazısı (12')

5. *Monoritmica* : Klarnet Dördülü (1980, İstanbul) Sunu: A. Adnan Saygun / Het Nederlands KlarinetKwartet için / İlk seslendiriliş: 1981, Utrecht Hollanda / Het Nederlands KlarinetKwartet / Bestecinin El Yazısı (14')

6. *Çizgiler* : Klarnet, Gitar, Vurmalar ve Piyano (1986, İstanbul) İlk seslendiriliş: 1986, İstanbul / Grup AMM / Bestecinin El Yazısı (10'-15')

7. *Klarnet ve Piyano İçin Müzik'94* : (1994, İstanbul) Bestecinin El Yazısı (6')

8. *More Than One* : Bas Klarnet İçin (2007, İstanbul) Sunu: Henri Bok / İlk seslendiriliş: 2011, İstanbul / Diskant Çağdaş Müzik Topluluğu, Sercan Büyükedes / Bestecinin El Yazısı (1')

4. MONORITMICA

Bütün parçada, tek bir geçit dışında, dört çalgı aynı ritmik çizgiyi kullanır. Bütün polifoni armoni kuruluşunun koşulladığı aynı ritmik yapıyı kullanan dört ayrı partiden oluşur. Ölçü yapısı olmayan cümleler sürüp giderken yer yer iki ya da üç sese inen *polifon* yapı her zaman *monoritmik* yazıyı sürdürür. Parçanın ortasından başlayarak duyulan triller parçanın sonuna kadar sürer. (Köksal, Nemutlu, Yıldız Şenürkmez, 2015: 267) Dört klarnet esere çift forte dinamikle gergin bir akorla giriş yaparak başlar. Senkronize üçleme motifleri ve bağların yerleşimi ile aksak bir ritmik duyuş gerçekleşir. Bu giriş ortalama iki dakika sürer.

Örnek 1:

The image shows a musical score for four clarinets, labeled Clto I, II, III, and Clto bass. The score is in 4/4 time and features a complex rhythmic pattern with triplets and a 'decresc.' marking. The key signature has one sharp (F#). The score is written for four staves, each representing a different clarinet part.

Örnek 2:

4.1. Birinci Kesit (2'00'')

Bu kesitte dört klarnet senkronize olarak bağ ile bağlanmış dörtlük değerlerde motifler ile bağlayıcı tema verilir. Kreşendo ve dekresendo dinamikleri ile ifade güçlendirilmektedir.

Örnek 3:

Ardından aksak ritimlerle girişe gönderme yapılarak ana tema duyurulmaktadır.

Örnek 4:

Musical score for Example 4, featuring four staves of music. The score includes dynamic markings such as *pp, sempre* and *f, sempre*, and a tempo marking *Meno 66*. The music consists of eighth and sixteenth notes with triplet markings.

Dördüncü ritim değişikliğinin ardından klarnetler arasındaki ritmik senkronizasyon sona erer ve kanon benzeri olarak nitelendirebileceğimiz her klarnetin birbiri üstüne cümlecikleri ile eserin tek-ritim anlayışına zıt bir karakter ortaya çıkar.

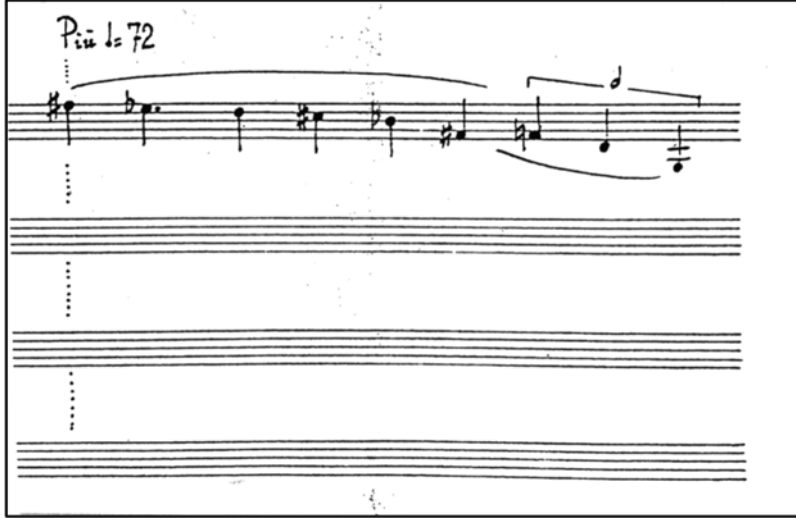
Örnek 5:

Musical score for Example 5, featuring four staves of music. The score includes dynamic markings such as *pp* and *ritard. cresc.*, and a tempo marking *ritard. cresc.*. The music consists of eighth and sixteenth notes with a 'd' marking above the final measure.

Bu kesit birinci klarnetin solo olarak ikinci kesite geçişi sağlayan bağlayıcı cümlecigi seslendirmesiyle son bulmaktadır.

Örnek 6:

4.2. İkinci Kesit (5'58'')

Üçlemeler ve bağlarla aksaklaştırılmış ritimler ile bu kesit kanonvari bir karakterle başlar.

Örnek 7:

Forte başlayan bu kesit, geniş kreşendolarla çift forte ve aksanlı doruk noktasına ulaşır. Dokuzuncu tempo değişikliğinde, *subito piano* dinamikle doruk sonrası bir durgun bağlayıcı tema verilmektedir.

Örnek 8:

The image shows a musical score for four staves. The music is written in a key with one sharp (F#) and a 4/4 time signature. It features several triplet markings (indicated by a '3' above the notes) and dynamic markings such as 'ff' (fortissimo) and 'p' (piano). The score is enclosed in a rectangular box.

4.3. Üçüncü Kesit (8'51")

Çift forte senkronize dört klarnet, küçük ikili aralığın yoğunlukla seslendiği akorlar, üçleme ve sekizlik değerde motifler sunarlar.

Örnek 9:

The image shows a musical score for four staves. The music is written in a key with one sharp (F#) and a 4/4 time signature. It features several triplet markings (indicated by a '3' above the notes) and dynamic markings such as 'ff' (fortissimo) and 'p' (piano). The score is enclosed in a rectangular box.

Ardından dörtlük notalarla caz karakterine öykünen bir hareket görülür.

Örnek 10:

10. dakikada kreşendo ve dinamiklerin güçlenmesi ile birbirinin içine geçen cümlelerle doruk noktaya hazırlık yapılır ve çift forte dinamiklerle, cümle sonundaki ünlemleri anımsatan çarpmalı uzun notalar ile devam eder.

11'18'' dakikada bas klarnetin bağlayıcı temasıyla üçüncü kesitin doruk noktası verilmektedir. Üç klarnet birbiri üzerinde dolaşan onaltılık değerlerde motiflerle bir nevi basklarnetin temasına eşlik eder. Sonrasında senkronize tremololarla final hazırlanmaktadır.

Örnek 11:

4.4. Final (13'09'')

Avusturyalı besteci Alban Berg'in ilk ve en ünlü operası *Wozzeck* 'ten alınan üçleme motifleri ile eser durağan biçimde son bulur.

Örnek 12:

Meno 1/2 60
(fino dall'opera "Wozzeck")

The musical score for Example 12 is presented in two systems of four staves each. The first system begins with a piano (p) dynamic and a mezzo-forte (mf) dynamic. The tempo is marked 'Meno 1/2 60'. The score includes various musical notations such as triplets, slurs, and dynamic markings. The second system continues the piece, ending with a double bar line and a final measure marked 'c. 14'.

5. SONUÇ

İkinci kuşak bestecilerimizden İlhan Usmanbaş, kendi çağı içinde anlaşılabilmesi, yapıtlarının ender çalınması, kullandığı yöntemlere karşı çıkılması, onu geri çekilmeye itmemiş; aksine, yeni arayışlar için hep ileriye doğru kamçulamıştır. Kendini toplumdan soyutlamadan, dost toplantılarından ayırmadan,

öğrencilerinden ve ailesinden kopartmadan, durmadan yazmış, incelemiş, düşünmüş ve hep yenilerini üreterek, besteciliğini günümüze dek sürdürmüştür.

Bu araştırmada, bestecinin hayatı ve yaratıcılık yolculuğu üzerinde durulmuş, klarinet için yazdığı diğer eserler listelenmiş, daha önce bahsettiğimiz yeniliklere örnek olabilecek bir eser olan *Monoritmica* üzerinde durulup, eseri hiç bilmeyenler açısından, varlığının altının çizilmesi adına detayları ortaya konmuştur. Eserin en önemli teknik özelliği tek bir klarinet çalıyormuşçasına seslendirilmesi gerektiğidir. Dolayısıyla icracılara önerilebilecek ilk nokta beraberlik üzerine çalışma olacaktır. Bu çalışma hem entonasyon konusunda problem yaşamamak için, hem de ritmik olarak beraberliği bozmamak için çeşitli çalışmalar yapılabilir.

Bestecinin çağdaş Türk müziğine getirdiği yenilikçi özelliklerini yansıtan bu eserin, her daim klarinet dörtlülerinin repertuvarlarında yer alması, çarpıcı konser programlarında çalınacak olması mutlak bir şekilde görülmektedir.

KAYNAKÇA

- Aktüze, İ. (2004) *'Müziği Okumak'*, Pan Yayıncılık, İstanbul
- Aydın, Y. (2010) *'İkinci Kuşak Çağdaş Bestecilerimizden İki Örnek: İlhan Usmanbaş - Nevit Kodallı'*, Müzik Eğitimi Yayınları, Ankara
- Boran, İ. (1999) *'İlhan Usmanbaş ve Cengiz Tanç'ın orkestra yapıtlarında tını özellikleri'*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- İlyasoğlu, E. (1989) *'Yirmibeş Türk Bestecisi'*, Pan Yayıncılık, İstanbul
- _____ (1994) *'İlhan Usmanbaş'a Armağan'*, Seveda - Cenap And Müzik Vakfı Yayınları, Ankara
- _____ (2011) *'İlhan Usmanbaş, Ölümsüz Deniz Taşlarıydı'*, Yapı Kredi Yayınları, İkinci Basım, İstanbul
- Köksal, A. - Nemutlu, M. - Yıldız Şenürkmez, K. (2015) *'Perpetuum Mobile - İlhan Usmanbaş'ın Yapıtı'*, Pan Yayıncılık, İstanbul
- Sonakın, E. M. (2009) *'İlhan Usmanbaş'ın klarinet ve piyano için üç sonatin'i (üç sonatin'in çalgı ve yazı teknikleri bakımından bestecinin diğer klarinet müzikleriyle ele alınması)'*, Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Eser Metni, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

İNTERNET KAYNAKLARI

<https://guzelsanatlar.ktb.gov.tr/TR-3289/prof-ilhan-usmanbas.html>
(E.T.20.08.2019)

